

سرمقاله

احمد قافی

مدیرعامل شرکت نمایشگاه‌های
تجاری بین‌المللی منطقه یزد

فرصتی ارزشمند

برای ایجاد بازارهای جدید

انتخاب عنوان هنر صنعت برای صنایع دستی به تنهایی گویای ارزش این دست‌سازها و دست‌باف‌های خلاقانه است که اکثرشان قدمتی دیرینه دارند. این آثار علاوه بر ظرفیتی که برای اشتغال‌زایی ایجاد می‌کنند، یک مزیت اقتصادی بی‌بدیل محسوب می‌شوند.

عمده ضعف صنایع دستی کشورمان اما با وجود پتانسیل‌های غنی، عدم توجه به بسته‌بندی مناسب برای ارائه آثار است، در حالی که این مهم، رمز ورود و ماندگاری در بازارهای جهانی و توسعه صادرات در این حوزه است.

چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی همچون دوره‌های پیشین با حضور هنرمندان شاخص و بانگیزه از اقصی نقاط ایران برگزار و همچون دوره‌های قبل با استقبال بی‌نظیری مواجه شد که تنوع آثار ارائه شده و کیفیت بالای محصولات از عمده دلایل این استقبال بود.

بدون تردید این رویداد بهترین فرصت برای شناسایی و ایجاد بازارهای جدید و رشد تولیدات و تعامل هنرمندان با یکدیگر در راستای رقم زدن آینده‌ای روشن برای این هنر صنعت اصیل و ارزشمند است.

گنجینه‌ای سرشار از هویت

verissart.com

کارگاه هنری وریس | ۰۹۱۳۳۵۴۱۹۹۷ | veriss_art

معرق میراث یزد

تولیدکننده نفیس‌ترین تابلوهای معرق مس

miraseyazd
۰۹۱۳۷۴۷۸۲۲۹

رویکرد اصلی فراهم آوردن زیرساخت‌ها برای صادرات است

احمد آخوندی
مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری
و صنایع دستی استان یزد

نمایشگاه‌های صنایع دستی بهترین بستر برای ارائه آثار هنری و خلاقانه هنرمندان و آشنایی با صنایع دستی ایران است. رویکرد اصلی این اداره کل در سال جاری در حوزه صنایع دستی به میثاق استانداردهای محصولات و بسته‌بندی معطوف شده است که در این رویداد نیز دو شرکت فعال، خلاق و معتبر در این زمینه حضور دارند. زیرا بی‌تردید یکی از ضعف‌های این آثار ارزشمند، نداشتن بسته‌بندی مناسب برای ارائه و همین‌طور صادرات است. بنابراین جلسات متعددی میان هنرمندان و شرکت‌های فعال در این زمینه در حال برگزاری است که امید داریم تحولات مثبتی را رقم بزنند.

در زمینه بازاریابی خارجی نیز فراهم آوردن حضور این هنرمندان در نمایشگاه‌های بین‌المللی قطعاً تأثیر شگرفی در پیشبرد اهداف مان دارد که اقدامات خوبی در این زمینه نیز در حال انجام است. مذاکره با چندین تاجر یزدی برای تمرکز بر ارائه آثار فاخر صنایع دستی در کشورهای خارجی نیز آغاز شده است.

همچنین زمینه ایجاد چند فروشگاه عرضه صنایع دستی کشورمان در چند کشور خارجی فراهم شده که نخستین مورد در کشور چین راه‌اندازی شده است و امید که در آینده نه چندان دور زمینه حضور مجموعه فروش در کشورهای دیگر هم فراهم شود زیرا این امر در بحث معرفی و فروش صنایع دستی ایران بسیار موثر خواهد بود.

یکی دیگر از مواردی که امسال توجه ویژه‌ای به آن خواهد شد، اعطای تسهیلات به هنرمندان صنایع دستی کشورمان است که در این راستا نیز همکاری‌های بسیار خوبی را با صندوق کارآفرینی امید آغاز کرده‌ایم.

ساخت شهرک صنایع دستی از محورهای تحولی استان

مهران فاطمی
استاندار یزد

صنایع دستی یک مجموعه فرهنگی و اقتصادی و از محورهای تحولی کشور است و مهم‌تر از آن اینکه می‌توان با داشتن یک مهارت و حداقل آورده، ایجاد اشتغال و در نهایت ثروت‌آفرینی کرد، ضمن اینکه این هنر صنعت، بخشی از هویت فرهنگی ایران عزیزمان است. همین امر هم سبب شده دولت از محل تسهیلات اشتغال‌زایی، بخشی عمده‌ای را به رونق و گسترش صنایع دستی کشورمان اختصاص دهد. برای مثال ساخت شهرک‌های صنایع دستی از اقدامات موثر دولت برای حمایت از صنایع دستی است که در سفر دوم ریاست جمهوری، عملیاتی شدن آن در یزد به تصویب هیات دولت رسید.

اما بی‌تردید ضعف اصلی این هنر صنعت در کشور، بسته‌بندی آثار است که در معرفی و ورود آن‌ها به بازارهای بین‌المللی نقش موثری دارد، که خوشبختانه فعالیت‌های مثبتی در این زمینه آغاز شده و به زودی دستاوردهای مطلوبی را رقم خواهد زد.

یکی دیگر از مواردی که لازم است توجه بسیاری به آن شود، فراهم آوردن زمینه‌ها برای حضور هنرمندان در نمایشگاه‌های بین‌المللی است که این امر تأثیر بسیاری در کسب جایگاه واقعی صنایع دستی ایران در دنیا دارد.

حمایت ۲۷ میلیاردی صندوق کارآفرینی امید از صنایع دستی یزد

نعمت‌الرضایی
مدیرعامل صندوق کارآفرینی امید

چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی یزد در حالی برگزار شد که بیشتر طرح‌های مورد حمایت صندوق کارآفرینی کشور در این نمایشگاه حضور دارند.

فعالیت‌های حوزه صنایع دستی به دلیل سرمایه اولیه اندک و اشتغال‌زایی بالا مورد حمایت این صندوق هستند، به همین دلیل سال گذشته صندوق کارآفرینی امید تفاهم‌نامه همکاری با میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را منعقد کرد و در همین راستا حدود ۵۰۰ میلیارد تومان تسهیلات به طرح‌های صنایع پرداخت شد که این رقم در استان یزد بیش از ۲۷ میلیارد تومان بوده است.

خوشبختانه توان هنرمندان حوزه صنایع دستی تحسین‌برانگیز است و نمونه اجرایی صنایع دستی و طرح‌های مورد حمایت این صندوق در نمایشگاه قابل مشاهده بود.

تنوع فعالیت‌ها، حضور افراد توانمند و متخصص در حوزه‌های مرتبط با این هنر صنعت و در سنین مختلف، توزیع این فعالیت‌ها در مناطق روستایی و محروم از موارد شاخص و جذاب این نمایشگاه بود.

تپیدن نبض صنایع دستی، در گرو شناخت بازارهای هدف

عبدالمجید عربی
معاون صنایع دستی

تپیدن نبض صنایع دستی بیش از هر چیز در گرو شناخت بازار و توسعه کسب و کارهای مرتبط با این صنعت است. به این معنی که با خلق کاربری‌های جدید و محصولات متنوع و خلاقانه می‌توان رونق و شکوفایی را به این صنعت مهم و تأثیرگذار تزریق کرد.

صنایع دستی در حالی هنری پویا و مترقی محسوب می‌شود و از گذشته تا به امروز در زندگی، خانه‌ها و بوم‌ها به زیبایی جریان داشته که علی‌رغم ویژگی‌های هنری و کاربری چشمگیر، با جایگاه واقعی خود فاصله بسیار دارد، به همین دلیل میبایست تلاش شود که این صنعت به جایگاه واقعی‌اش در زندگی و اقتصاد کشور بازگردد.

برگزاری نمایشگاه‌های صنایع دستی از جمله اقداماتی است که به تحقق این امر کمک می‌کند، چراکه باعث می‌شود مردم با صنایع دستی شهرهای مختلف کشور آشنا شوند و تولیدکنندگان نیز بازارهای مناسب برای شهرها، کشورها و مناطق مختلف را شناسایی و شیوه صحیح آموزش و عرضه محصول را تدوین کنند.

درواقع در چنین فرایندی است که زنجیره کسب و کارهای مختلف این حوزه اعم از مواد اولیه، هنرمند، آموزش و رشد کسب و کارهای مرتبط شکل می‌گیرد، درواقع هنرمند با بازارهای مناسب و همسو با فعالیت‌اش آشنا می‌شود، نقاط ضعف و قوت خود را شناسایی می‌کند که در نهایت منجر به رشد این صنعت و اشتغال‌زایی می‌شود.

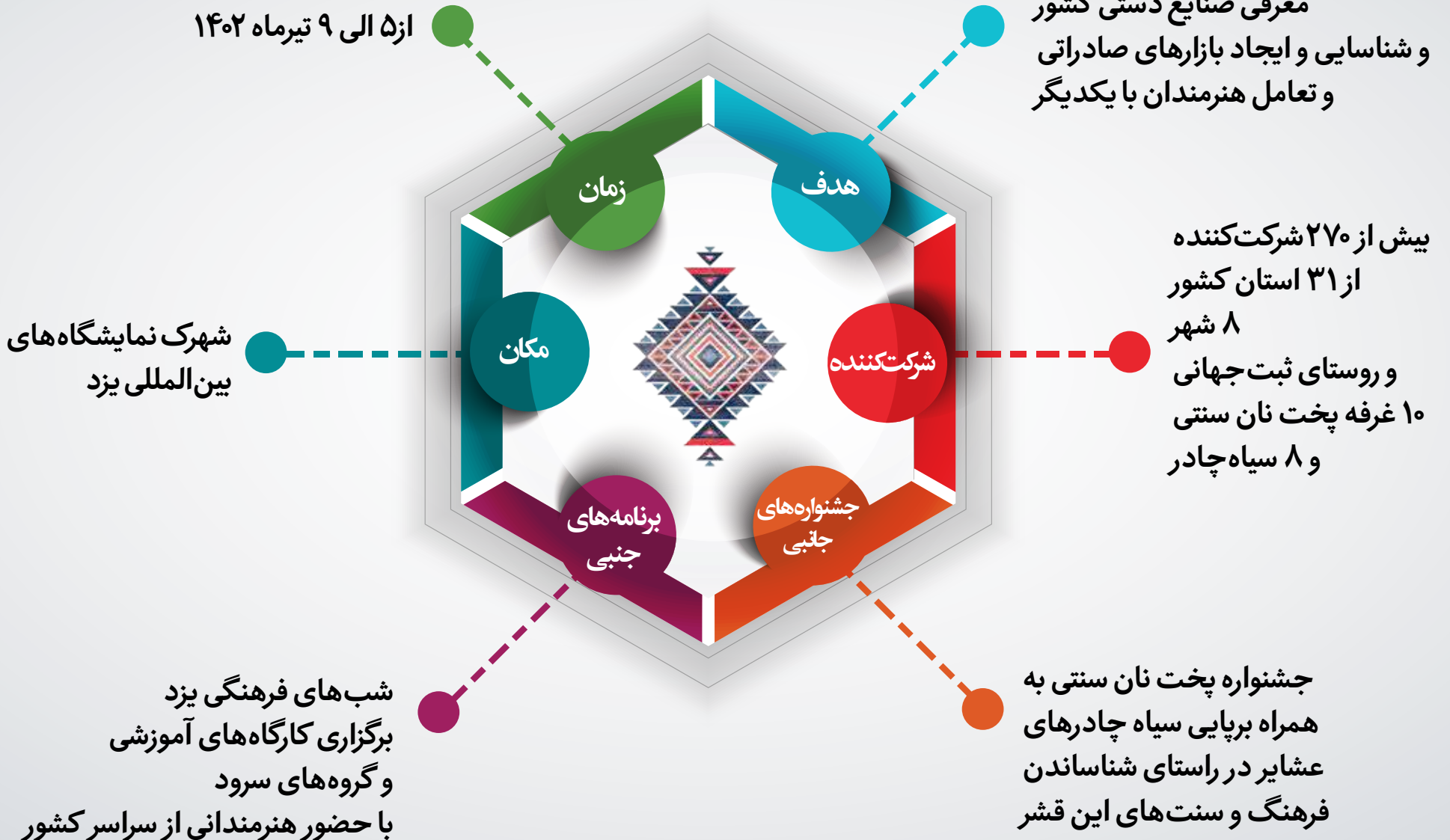
چهاردهمین نمایشگاه سراسری صنایع دستی

چهاردهمین نمایشگاه تخصصی زیلو، زیور، حصیر و دست‌بافته‌های سنتی

دومین جشنواره پخت نان سنتی ایران

از ۵ الی ۹ تیرماه ۱۴۰۲

معرفی صنایع دستی کشور و شناسایی و ایجاد بازارهای صادراتی و تعامل هنرمندان با یکدیگر

روایتی کوتاه از حضور عشایر در رویدادی جذاب

مردمانی اصیل، نجیب و صبور

قانع‌اند، نجیب اما پرقدرت و از همه مهم‌تر همیشه همراه. تا همین چند سال پیش روزی شان با وجود اینکه در مقایسه با مردمان شهری اندک بود اما روزگارشان به خوبی سپری می‌شد. دل‌هاشان خوش بود و دست‌هاشان گشاده و لبان‌شان خندان. کم‌تر اهل گلابه بودند که البته

فرش و فرشباغ هست، بازار نیست

نبرد فرشباغی در بازار دلال‌ها

قالیبافی، گبه، گلیم‌های جذاب و ذهنی باف زنان عشایر عمده منابع درآمدی آنان به شمار می‌رود و این درحالی است که طی چند سال اخیر چالش‌هایی نظیر کمبود مواد اولیه و هزینه‌های گزاف تامین آن روی شانه‌های این قشر صبور، پرتلاش و نجیب سنگینی می‌کند، فارغ از چالش‌های گفته شده که کارشناسان از آن به عنوان از آن خودتحریمی یاد می‌کنند، عدم دسترسی به بازارهای صادراتی به دلیل تحریم اقتصادی همچنین سایه سنگین دلالان، باعث شده که روز به روز تولید این محصول اصیل و جذاب که دیرزمانی هویت و اصالت ایران زمین بوده با تنگناها و دشواری‌های ادامه‌دار مواجه شود، تنگناهایی که شاید تداوم آن دیگر رمقی برای تولید باقی نگذارد. به این معنی که از قالی، گلیم و گبه ایرانی که زنان عشایر با انرژی دست و الهام از طبیعت تار و پودش را به هم گره می‌زنند و آوازه جهانی دارد، دیگر نامی و نشانی به میان نباشد.

منظر کربمی پور که یک معلم بازنشسته اهل کازرون و تولیدکننده فرش عشایری است، دل پردردی از وضعیت حال حاضر این صنعت کهن دارد، در عین حال علاقه فراوانش به قالی بافی باعث شده که نه تنها میدان را خالی نکند، بلکه زنان روستا و شهر زندگی خود را نیز به فعالیت و درآمدزایی در این صنعت مشغول کند.

کربمی پور که یک واحد تولیدی فرش دارد می‌گوید: بافنده‌های پرتعدادی دارم که در این مجموعه‌ی تولیدی مشغول فعالیت هستند، نخ و نقشه در اختیارشان قرار می‌دهم و قالی‌های تولیدی‌شان را می‌خرم، در مقابل این میزان فعالیت نیز از مسئولین انتظار حمایت دارم تا چرخ این صنعت از حرکت نایستند و هنر اصیل قالیبافی حفظ شود. او که مسئول اتحادیه فرش و از پیشوران جهاد دانشگاهی کازرون است، خرید و فروش قالی را ناچیز و نامیدکننده توصیف می‌کند و می‌افزاید: هزینه‌های گزاف و نوسانات قیمت مواد اولیه، تولید فرش را با چالش جدی مواجه کرده، به علاوه اینکه محدودیت صادرات فرش به کشورهای اروپایی که خواهان فرش و گبه تولید ایران هستند نیز بر این مشکلات بیش از پیش افزوده است. تعدادی شرکت چینی هم که خریدار فرش بودند با کلاهبرداری ضرر و زیان زیادی به تولیدکننده‌های فرش زدند.

کربمی که راهبر کمیته امداد است و با تامین مواد اولیه، زمینه تولید فرش برای افراد تحت پوشش را فراهم می‌کند، می‌گوید: علاوه بر تامین مواد اولیه نظیر نخ و دار قالی، مسئول تامین بازار و فروش محصولات بافنده‌ها هستیم، اما در حال حاضر به دلیل رکود بازار، فرش‌های تولید شده روی دستمان مانده و با هزینه شخصی دستمزد بافنده‌ها را می‌پردازم، به همین دلیل ناچاریم تقاضاهای جدید برای داشتن دار قالی و نخ و بافندگی را رد کنیم، این درحالیست که این افراد برای تامین مخارج زندگی به درآمد حاصل از این کار نیاز دارند.

به گفته او ظرفیت محدود بیمه فرشباغی از دیگر چالش‌های بافندگان است. او که بازرسی تامین اجتماعی و اداره صنعت و معدن است می‌افزاید: به دلیل نظارت ناکافی، افرادی که فعالیت قالیبافی ندارند از این بیمه استفاده می‌کنند که در حق افراد فعال و نیازمند به این بیمه اجحاف می‌شود.

جولان دلالان در بازار قالیبافی ایران

خرید و فروش فرش و گبه و گلیم را کد و صادرات ناچیز است، تامین مواد اولیه به سختی و با قیمت گزاف انجام می‌شود و در این بین سایه سنگین واسطه‌ها و دلالان آخرین نفس‌های این صنعت را به شماره انداخته است. کربمی جولان واسطه‌ها در بازار فرش و نبود درگاه‌های صادراتی مطمئن را از چالش‌های پیرامون این صنعت توصیف می‌کند و می‌گوید: برای مثال واسطه‌ها و دلالان حدود هزار تخته فرش در سایزهای دلخواه را سفارش می‌دهند، این فرش به بازارهای نظیر چین صادر می‌شود با این تفاوت که حاشیه سود برای آنان بسیار زیاد و آن چیزی که به دست ما می‌رسد در مقایسه با هزینه‌های تولید نظیر برق،

همچنان هم تادل به دل‌شان ندهی چیزی نمی‌گویند و با وجود شرایط دشواری که گاه به واسطه کم لطفی‌ها و گاه قهر طبیعت تجربه می‌کنند، دل‌شان به لطف خدا گرم است.

هرچند بسیاری از این عشایر امروز روستانشین یا حتی شهرنشین شده‌اند و به جای اسب و قاطر و شتر، نیسان‌های آبی در بیلاق‌ها و قشلاق‌ها همراهی‌شان می‌کند، اما همچنان مرام کوچ‌نشینی را حفظ کرده‌اند و همین هم باعث شده خیلی چیزها برایشان مهم باشد؛ چیزهایی همچون حفظ هویت، طبیعت و فرهنگ.

سیاه‌چادرها از عمده جذابیت‌های چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی یزد بودند، سیاه‌چادرهایی از کرمانشاه، خراسان جنوبی، فارس و چند منطقه دیگر که محلی بود برای عرضه و فروش محصولات دامی، خشکبار، نان‌ها و شیرینی‌های محلی و دست‌باف‌هایی همچون گبه و گلیم و انواع آش‌های محلی. تقریباً مردان و زنان تمام این سیاه‌چادرها با لباس‌های سنتی ظاهر شده بودند، حتی کودکان و جالب اینکه زنان مصاحبه اگر لباس عادی بر تن داشتند اجازه مصاحبه نمی‌دادند و فرصت می‌خواستند تا تن‌پوش سنتی‌شان را بر تن کنند، زیرا آن را نماد سبک زندگی و فرهنگ غنی‌شان می‌دانند و چه لذت‌بخش و غرورآفرین است تماشای این حجم از اصالت و پایبندی به ریشه‌ها.

بافنده، تامین مواد اولیه نظیر پشم و رنگ بسیار کم و حاشیه سود ناچیزی دارد.

حضور در راستای معرفی فرهنگ عشایر کرمانشاه

فرید بالاگری هم که مدیر گروه سیاه‌چادر کرمانشاه و نماینده عشایر این استان است در حاشیه چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی یزد هدف از حضور در این نمایشگاه را معرفی فرهنگ و غذاهای سنتی این استان معرفی می‌کند و می‌گوید: در این سیاه‌چادر نان‌های سنتی کرمانشاه نظیر نان کلانه پخت می‌شود که مواد اولیه آن گیاهان بهاری و روغن کرمانشاهی است. آش عباس‌علی کرمانشاهی نیز دیگر غذای محلی این استان و از شاخص‌ترین آش‌های منطقه عشایر و کرمانشاه است که مواد اولیه پخت آن گوشت و حبوبات است.

به گفته او این آش ۲۰۰ ساله دارد و طبق روایت‌ها، شخصی به نام عباس‌علی در ماه رمضان این آش را می‌پخت و در مساجد پخش می‌کرد، پس از مدتی این آش در کوچه و بازار معروف شد و همه علاقه‌مند بودند که آش عباس‌علی را بچشند. در حال حاضر هم نوه‌های او این سنت را ادامه داده‌اند و این آش در کرمانشاه پخت می‌شود.

آش کشک، دوغ و ترخینه نیز از دیگر آش‌های این سیاه‌چادر عشایری است که بسیار هم مورد استقبال بازدیدکنندگان قرار می‌گیرد، او شیرینی به نام بژی را هم معرفی می‌کند و درباره آن توضیح می‌دهد: بژی به معنای زیستن است، شاید شنیده باشید که به کردی می‌گویند، "هر بژی کرد" به این معنی که زنده باشی کرد. بژی شیرینی است که ماندگاری زیادی دارد، در زمان‌های قدیم عشایر برای آنکه توشه راه داشته باشند و زنده بمانند این شیرینی را می‌پختند، به همین دلیل اسم آن هم بژی ست، برگرفته از زیستن.

سیاه‌چادرها از جذابیت‌های زندگی ایلات و عشایر هستند، به گفته بالاگری سیاه‌چادرهای غرب ایران به لحاظ نوع سازه، جنس و بافتی که دارند با سیاه‌چادرهایی که در سایر نقاط ایران برپا می‌شوند متفاوت است، درواقع چون عشایر کرمانشاه از مناطق سردسیر به مناطق گرمسیر بیلاق و قشلاق می‌کنند سیاه‌چادرها را به گونه‌ای طراحی و ساخته‌اند که باران و برف به داخل

چادرشان نفوذ نمی‌کند. او می‌گوید: البته سبک این بیلاق و قشلاق به واسطه رواج وسایل نقلیه راحت‌تر شده است و سختی‌های گذشته را ندارد. در عین حال ما به عنوان یک نماینده از عشایر کرمانشاه در این نمایشگاه شرکت کردیم تا مردم با حس و حال، فرهنگ غذایی و یا نوع پوشش منطقه غرب کشور و ایلات آن منطقه آشنا شوند.

تلاش برای توانمندسازی زنان عشایر

منیره کوهستانیان از سیاه‌چادر کرمانج قوچان از شهرستان‌های خراسان رضوی، یکی از زنان کارآفرینی است که هم صندوق خرده‌فروشی زنان عشایر ایل کوچندگان را تاسیس کرده و هم یک شرکت چندمنظوره با نام کوچندگان پنجه طلایی کرمانج. او سال گذشته زن نمونه عشایر شد. تمرکز فعالیت او بر توانمندسازی زنان است، ابتدا آن‌ها را شناسایی می‌کند و بعد از آموزش، مواد اولیه را با قیمت بسیار پایین‌تر از بازار در اختیارشان قرار می‌دهد و در اکثر موارد بازاریابی محصولات را بر عهده می‌گیرد، به این صورت که محصولات آماده شده همچون گلیم‌ها و جاجیم‌ها را بعد از اتمام بافت، از آن‌ها پیش‌خرید می‌کند و راهی بازار فروش می‌کند. تمام آموزش‌ها هم بر عهده خودش است.

مشاغلی همچون پرورش قارچ و دام و بسیاری از فعالیت‌های سودآور دیگر را هم آموزش می‌دهد البته خودش نه، با همکاری فنی و حرفه‌ای به صورت رایگان یا با هزینه بسیار پایین، مربی‌ها را دعوت و اینگونه زنان و دختران را راهی بازار کار می‌کند.

او البته دوست دارد زنان عشایر علاوه بر اینکه در بخش تولید حرفه‌ای می‌شوند، در بازاریابی و فروش هم مستقل شوند که بی‌تردید اینگونه درآمدزایی‌شان چند برابر می‌شود. برای مثال امروز خیلی از زنان عشایر محصولات‌شان را در فضای مجازی به فروش می‌رسانند و یا رابطه‌هایی که به واسطه تولید محصولات با کیفیت پیدا کرده‌اند، بازار فروش تازه‌ای برای‌شان ایجاد کرده است، اما همه این‌ها در صورتی تداوم دارد و اشتغال پایدار و رونق را برای این قشر به همراه دارد که حمایت‌هایی همچون بیمه، اعطای تسهیلات و ایجاد بازار فروش در تداوم این امر بسیار موثر است.

دومین جشنواره پخت نان‌های سنتی

رضوی، کرمانشاه، کهگیلویه و بویر احمد و فارس و شهرستان‌های تفت، میبد، یزد، خاتم و بافق حضور داشتند.

از جذابیت‌های این رویداد، تماشای پخت نان توسط زنان عشایر و روستایی بود.

لتیر، کلانه و فتیر و بژی از جمله نان‌ها و شیرینی‌های معرفی و پخته شده در این جشنواره بود.

برگزاری دومین جشنواره پخت نان با هدف آشنایی با تنوع نان با توجه به فرهنگ و آداب و رسوم هر منطقه و احیای فرهنگ پخت نان‌های سنتی، از جمله جذابیت‌های چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی یزد بود.

در این بخش از رویداد سیاه‌چادرهایی از عشایر خراسان شمالی، خراسان جنوبی، خراسان

استان یزد

ترکیب جادویی رنگ‌ها وگره‌ها

دارایی رنگین‌کمانی است کشیده شده بر تار و پود پارچه و دارایی مردم یزد است. بافته‌های رنگارنگ، کیف‌های بزرگ و کوچک می‌شوند و در دست خانم‌های خوش سلیقه، خودنمایی می‌کنند. شال می‌شوند رنگ به رنگ بر سر دخترکان شوخ. رومیزی می‌شوند و زیر استکان‌های بخاردار و قندان‌های خوش‌تراش جلوه‌گری می‌کنند. اصلا می‌شود همانطور گذاشت جلوی چشم و تماشای‌شان کرد، هرچه باشد هنر دست است و سوغات یزد.

به گفته حمیدرضا فلاحی نوه استاد غضنفر ملک‌ثابت، این دستبافته‌های معروف به دارایی هم حکایت خودش را دارد. دارایی گونه‌ای رنگرزی و همچنین نوعی روش بافت است که این شیوه در تعدادی از کشورهای جهان متداول بوده و در ایران نیز تنها در شهر یزد مرسوم بوده است که در این شهر به آن «دارایی بافی» می‌گویند. دارایی بافی روشی است قدیمی برای منقوش کردن پارچه که عبارت است از رنگ کردن نخ‌های پارچه قبل از بافت.

شاید بتوان گفت بافت پارچه به این شکل در هیچ کجای دیگر مرسوم نیست و تنها در دارایی بافی است که نخ‌ها ابتدا به صورت تکه‌ای، رنگ شده و بعد بافته می‌شود. این کار، برخلاف سایر بافته‌هاست که ابتدا پارچه بافته و بعد رنگ می‌شود. دارایی یکی از تولیدات نساجی اشرافی ایران به شمار می‌آید. در گذشته نیز آن‌طور که نقل می‌کنند، از این هنر دستی برای تزیینات خانه‌های مجلل و قصرها استفاده می‌شده است.در جهیزیه عروس‌های یزدی، همیشه تکه‌ای از دارایی تدارک دیده می‌شده است. حالا هم گرچه شاید دارایی بافی مثل خیلی دیگر از هنرهای دستی، روزهای نه‌چندان پررونقی را سپری می‌کند، اما به مدد فرهنگسازی و برگزاری نمایشگاه‌های مختلف، هنرهای اصیل ایرانی اندک مجالی برای عرض اندام یافته و هنرمندان و صنعتگران را امیدوار کرده تا بار دیگر دست‌ساخته‌های بی‌نظیر یزدی، به دوران اوج برگردند.

زیلوبافی، هنری ارزشمند و ماندگار

محمدعلی غنی‌پور نسل هفتم از خانواده‌ی زیلوبافی استان یزد و رییس انجمن زیلوبافان میبد است. او فعالیت در حوزه تولید و بافت زیلو را رسالت آبا و اجدادی خود می‌داند و معتقد است که این هنر با وجود قدمت کهنی که دارد، به واسطه اینکه همگام با نیاز و سلیقه روز تولید می‌شود همچنان بر مدار تولید است و خوشبختانه روزهای خوبی را تجربه می‌کند.

به گفته او، زیلوبافی در گذشته مهم‌ترین شغل مردم میبد به حساب می‌آمد که تقریباً در سال ۷۰ اقبالش را از دست داد، اما بعد از سال ۷۲ این هنر جان تازه گرفت و با حمایت و همکاری خوشه زیلو در حال حاضر ۳۰۰ زیلوباف مشغول به فعالیت هستند. البته نقض‌ها و کوتاهی‌هایی در این زمینه داریم که با حمایت شهرک صنعتی در صدد جبران هستیم. ضمن اینکه انجمن صنفی زیلوبافان هم به همت همین نهاد تاسیس شد.

نکته جالب پیرامون زیلوبافی آن‌طور که غنی‌پور می‌گوید به‌روزرسانی کیفی و توسعه زیرساخت برای تولید این محصول است. به گفته او، نخ‌های به‌کار رفته در بافت زیلو صد در صد پنبه هستند، به علاوه اینکه در مرکز تازه افتتاح شده ۱۲ طراح برای بروزرسانی تولید زیلو مشغول به فعالیت هستند و در کنار آن کارگاه بافت هم راه‌اندازی شده است.

غنی‌پور می‌گوید: این تغییرات به واسطه تقاضای بالا برای این محصول شکل گرفت؛ مشتریانی که متقاضی طرح‌های جدید با آرم و لوگوهای سفارشی بودند. همین مساله موجب راه‌اندازی کلاس‌های آموزشی و بروزرسانی طرح‌های زیلو شد، روندی که باعث شد صادرات این محصول را هم در دستور کار قرار دهیم.

احیای هنر فراموش شده

....هنر استفاده از پوست طبیعی در تزیین و ساخت محصولات چوبی با استفاده از شیوه‌های سنتی است. صنایع دستی که با پوست طبیعی ساخته می‌شوند، به دلیل قابلیت تطبیق پذیری با سلیقه‌ها و خواسته‌های متفاوت، بسیار محبوب و پرطرفدار بوده و هستند. ویژگی‌های متفاوت پوست، سبب شده تا این محصول در دست‌های یک ذهن خلاق و هنرمند به شکل‌های متفاوتی درآید و کاربردهای فراوانی پیدا کند.

علی اکبر علیخانی هنرمند یزدی سابقه ۲۰ سال فعالیت در حوزه صندوق سازی دارد و از ۷ سال پیش هم به صورت حرفه‌ای صندوق‌های چوبی با روکش پوست طبیعی می‌سازد، که به گفته‌ی خودش او تنها فردی است در استان در حوزه ساخت صندوق با روکش پوست طبیعی فعالیت دارد و معتقد است که این کار در بازار کشور و استان حدود ۵۰ سال است که منسوخ شده و صندوق پوست تولید نمی‌شود.

آن‌طور که این هنرمند می‌گوید: پوست به کار رفته در صندوق، از پوست بز و میش است که پوست‌های به کار رفته در صندوق‌های بزرگ، پوست میش و در صندوق‌های کوچک از پوست بز است. این هنرمند در مورد تفاوت بین پوست و چرم هم این توضیح را می‌دهد که چرم انعطاف پوست را ندارد، چرا که با دوتکه پوست به‌راحتی می‌توان کل بدنه صندوق را پوشاند، اما چرم این کارایی را ندارد. پوست راحت‌تر و تنها با خیس کردن آن به کار چسبانده می‌شود، ولی چرم را باید با چسب مخصوص چسباند که آن به دلیل اینکه درز بین کار مشخص می‌شود، بهتر است که آنها را به هم دوخت.

علی اکبر علیخانی که ساخت صندوق را از بازار یاد گرفته و از همانجا شروع کرده‌است، نیروی کار را بزرگترین چالش حوزه فعالیت خود می‌داند و ادامه می‌دهد: در مورد تأمین مواد اولیه با مشکل جدی روبرو نیستیم و عمده پوست طبیعی مورد نیاز خود را از قم و تهران تهیه می‌کنیم و از طیف رنگی هم که برای رنگ‌آمیزی پوست استفاده‌کنیم؛ رنگ روناس است که همین رنگ‌آمیزی هم مهارت خاص دارد و تجربه‌ی زیادی می‌خواهد.

این هنرمند در مورد چالش نیروی کار هم بر این باور است که این حرفه ۴ یا ۵ صنف را درگیر می‌کند؛ نجار، آهنگر، خیاط، نقاش و سراج و می‌تواند درآمدزا باشد ولی متأسفانه کسی تمایل به کار در این حرفه را ندارد.

این صندوق‌ساز از عدم حمایت میراث فرهنگی از این هنر می‌گوید: حرفه صندوق‌سازی با پوست در صنایع دستی ما کد هم ندارد و حتی مستندات هم به میراث تحویل دادیم اما باز حمایتی از این هنر نمی‌کنند.

علی خانی معتقد است که هنر او را همه می‌پسندند اما همه نمی‌خرند چون قیمت آن بالاست؛ ما تصمیم گرفتیم که برای اینکه افراد توانایی خرید صندوق‌های ما را داشته باشند، آنها را در ابعاد مختلف با قیمت‌های متفاوت به بازار عرضه کنیم.

قصه‌ی گل‌ها بر دیواره‌های شهر و خانه

نقش برجسته سفالی یکی از هنرهای مهم و دکوراتیو است که طرفداران بسیاری در رشته‌های مختلف از جمله طراحی و دکوراسیون داخلی دارد .مهم‌ترین مواد اولیه ساخت نقش برجسته، گل سفالگری است. گل سفالگری بسیار آرامش بخش بوده و قابلیت انعطاف و حالت‌دهی راحتی دارد. این انعطاف کمک می‌کند تا هنرمند نقش برجسته‌کار بتواند به راحتی طرح مورد نیازش را در قالب تابلوی سفالینه به اجرا درآورد.

سمیه زارع هنرمند سفالگر یزدی ۱۲ سال است که در حوزه نقش برجسته سفال فعالیت دارد و به تازگی هم مجسمه‌های حجم و ظروف سفالی را به مجموعه‌های کاری خود اضافه کرده‌است. او در مورد هنر اصلی خود که همان نقش برجسته بر روی سفال است، می‌گوید: هنر نقش برجسته روی سفال با ایجاد نقش‌ها و رنگ‌های مختلف بر روی گل رس انجام می‌شود و فردی که به این کار مشغول است باید مجذوب آن باشد تا بتواند اثر هنری قابل توجه بوجود آورد. این هنرمند یزدی در خصوص شیوه کار خود می‌گوید: در ابتدا گل رس را در قالب چوبی قرار داده بعد از کوبیدن آن در قالب، اضافه‌اش را با سیم جدا کرده و با یک ضربه آن را از قالب بیرون می‌آورند. پس از چیدن خشت‌ها بر روی زمین، مجدداً آنها را دورگیری کرده تا خشت‌ها کاملاً منظم و دقیق شوند. بعد بر روی خشت‌ها طراحی کرده و حجم مورد نظر را با وسایل مخصوص بیرون می‌آوریم و پس از خشک شدن آن را در داخل کوره گذاشته که این

مراحل بین دو تا هفت روز طول می‌کشد و در نهایت با توجه به سلیقه فردی که کار را سفارش داده است رنگ‌آمیزی را روی آن انجام می‌دهیم.

به گفته‌ی ای این سفال‌گر از سفال نقش برجسته در مترآه‌های کوچک و بزرگ مثل قاب، تزیینی داخل منازل و معابر عمومی استفاده می‌شود. این هنرمند در مورد چالش‌های کار خود به این موضوع اشاره می‌کند که مشکلات اصلی که با آن روبه رو هستیم، این است که ابزار کار ما در یزد به سختی به دست می‌آید و همچنین گل مورد نظر سفال را که سابق از میبد تهیه می‌کردیم به علت وجود ناخالصی مجبور هستیم از همدان تهیه کنیم که با آن هزینه حمل و نقل، زیاد مقرون به صرفه نیست و ما امیدواریم این مشکلات نیز با همکاری مسئولین مرتبط برطرف شود.

شهرباق:

هنری به قدمت تاریخ

باقی به‌عنوان یکی از شهرستان‌های استان یزد، صنایع دستی خاص خود را دارد. حصیربافی باقی یکی از صنایع اصیل و ریشه‌دار این شهرستان است که قدمت آن به تاریخ کهن باقی باز می‌گردد. مواد اولیه این صنعت که از نخل به‌دست می‌آید، به آسانی و فراوانی در دسترس حصیربافان این منطقه قرار دارد.

زهرا قائمی بانوی هنرمند باقی که ۱۸ سال است حصیر می‌بافد، در مورد رونق این هنر باقی می‌گوید: در این منطقه به علت فراوانی درختان نخل، هنر حصیربافی همراه با شغل کشاورزی رواج یافته و انواع سبدها، محصولات کاربردی و زیراندازها با برگ (مغ) درختان خرما تولید می‌شود. به گفته‌ی این هنرمند، در گذشته هم حصیربافی، به‌عنوان حرفه اصلی مردم مطرح بود و همواره کشاورزان این حرفه را به‌عنوان کار جانبی در نظر می‌گرفتند.

زهرا قائمی هدف خودش را از حضور در این رویداد، معرفی صنایع دستی باقی عنوان می‌کند و ادامه می‌دهد: بیش از یک سال است که باقی شهر ملی حصیر شده و چند سالی است که در نمایشگاه‌های مختلف شرکت می‌کنم، ولی هنوز هر جا می‌روم، می‌گویند که مگر استان یزد حصیر دارد و این جای تعجب است که مردم صنایع دستی باقی را خوب نمی‌شناسند.

این هنرمند در مورد تفاوت حصیر باقی با حصیربافی سایر نقاط کشور نیز می‌گوید: تفاوت حصیربافی باقی با سایر نقاط به نوع بافت آن برمی‌گردد؛ چراکه بافت حصیر در باقی به صورت ریزبافت است.

او در مورد کاربردهای حصیر هم این توضیح را می‌دهد که معمولاً در گذشته از حصیر به‌عنوان زیرانداز استفاده می‌شده، اما امروزه علاوه بر زیرانداز کاربردهای متنوع دیگری دارد. بادبزن، کلاه، فرش حصیری، جارو، سبد، پادری و کیسه‌های حصیری برای نگهداری خرما از مهم‌ترین صنایع حصیری باقی به شمار می‌رود که به نظر می‌رسد در میان آن‌ها کلاه، جارو و بادبزن همچنان بازار خود را دارند.

استان کرمان، شهرسیرجان

گلیم شیریکی پیچ سیرجان، دنیای خاطرات عشایر

بافت گلیم همیشه در مکان‌هایی رونق داشته است که مردمان آن منطقه به دامپروری مشغول بوده و در ایران زیرمجموعه‌های زیادی دارد اما ویژگی که گلیم‌ها را از هم جدا می‌کند و نام‌های گوناگونی به آن‌ها می‌دهد، مربوط به منطقه‌ای است که در آن بافته می‌شود و البته نوع بافت و نقوش آن‌ها. گلیم فرش سیرجان از آن دست زیراندازهایی است که اغلب و بر طبق عادات سنتی، ذهنی بافی می‌شود؛ به این معنا که هنرمند بافنده از نقشه برای انداختن نقوش استفاده نمی‌کند.

یکی از زیباترین و مرغوب‌ترین انواع این دست‌باف‌ها، گلیم و گلیم فرش سیرجان به سبک شیریکی پیچ یا همان گلیم سوزنی است که در منطقه سیرجان و بافت کرمان بافته می‌شود. یحیی عظیمی که به نمایندگی از یک گروه بافنده در شهر سیرجان در چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی حضور دارد، از ویژگی‌های خاص این گلیم می‌گوید: در این نوع گلیم برخلاف انواع دیگر گلیم‌ها که در آنها پود باعث شکل‌گیری محصول می‌شود، نقشی در بافت ندارد و فقط تارها را به یکدیگر متصل می‌کند و باعث استحکام درگیری نخ خامه با تارها می‌شود. به گفته این بافنده، گلیم سوزنی در گذشته صرفاً به صورت گلیم بافته می‌شده اما امروزه به شکل ترکیبی از گلیم و قالی نیز بافته می‌شود. عظیمی در مورد بافت این گلیم توضیح می‌دهد که: شیریکی پیچ ظاهری شبیه به قالی دارد و همانند قالی با گره بافته می‌شود و برخلاف دیگر انواع گلیم که پود باعث تکمیل و نماینده نقوش می‌شود، در این گلیم، پود تنها نقش اتصال تارها را برعهده دارد و همیشه در پرز گلیم مخفی است و قابل رویت نیست. به گفته این هنرمند سیرجان، گلیم شیریکی پیچ به ثبت جهانی هم رسیده و همین شهرت باعث صادرات این نوع گلیم به کشورهای همسایه شده است. عظیمی در مورد طرح‌های

طرح‌های شیریکی پیچ که امروزه بیشتر بافته می‌شوند، شامل طرح‌های راه راه، انواع گلدانی، موسی‌خانی، ترنج دار، گل سه کله، گل شول، محرمات، گل حشمتی، گل بادامی، گل خشتی‌بندی و طرح‌های تلفیقی است که البته در گذشته بافت این گلیم‌ها به صورت ذهنی بود ولی امروزه طرح و نقش‌ها را با هدف خاص تجاری در اختیار بافنده قرار می‌دهند.

خراسان شمالی، شهرستان بجنورد

سفره‌کردی هنرنزان کرمانج خراسان شمالی

کردهای ساکن در نواحی شمال خراسان (کرمانج) فرش‌های متنوعی همچون قالی، گلیم و جاجیم را با نقوش زیبا و اصیل می‌بافند که ریشه در باورهای قومی و مذهبی آنها دارد. در بین بافته‌های کردی شمال خراسان "سفره" از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است؛ گلیمی با تزیینات منحصر به‌فرد که در کمتر نقطه‌ای از ایران مشابه آن را می‌توان دید و شاید بتوان گفت این بافته‌ها با توجه به ترکیب بندی نقوش یکی از متفاوت‌ترین انواع گلیم‌های ایرانی است.

تکتم کاووسی؛ هنرمند اهل بجنورد که از طرف دبیرخانه سفره کردی بجنورد در چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی یزد حضور دارد؛ در مورد سفره کردی این‌طور توضیح می‌دهد: این سفره‌ها در گذشته به‌طور معمول در جشن‌ها، مراسم مذهبی، هنگام ناهار یا شام در برابر مهمان‌ها پهن و بر روی آن انواع غذاهای محلی قرار می‌گرفت و این‌طور که بافندگان می‌گویند

هنرمندان صنعت سفیران

شادی شفیعی: صنایع‌دستی یکی از افتخارات

فرهنگ ایرانی است که چشم زیباشناسان جهان را خیره کرده و موزه‌داران جهان با داشتنشان به خود می‌بالند. کمتر پدیده و هنری به‌اندازه این هنر-صنعت

با روح و معنویت یک قوم سر و کار دارد. زیرا مستقیم دست انسانی و عنصر طبیعی با هم در این هم‌آفرینی مشارکت دارند. این صنایع و هنرها عصاره فرهنگ غنی ایرانی است که در آن می‌توان تفکر و عواطف این ملت را دید. بیشترین ارزش افزوده، کم‌ترین وابستگی به خارج، کاربردی‌ترین هنر، بومی‌ترین زیبایی‌شناسی، هویتی‌ترین صنعت، ارزاورترین رشته هنری، اشتغال‌زاترین شغل، معنوی‌ترین صنعت، متنوع‌ترین رشته، آسان‌آموزترین شغل از ویژگی‌های منحصر به‌فرد صنایع‌دستی است. هنرمندان این حوزه معتقدند که صنایع‌دستی لطفی بیکران و

صنایع دستی؛ فرهنگی

گنجینه‌ای پرارزش است، اما نامحرم‌ان قابلیت دیدن آنها را ندارند. از فرهنگ‌سازی تا گفت‌مان‌سازی، از تجاری‌سازی تا ساختارسازی و از قانون‌سازی تا فضا‌سازی چالش‌هایی هستند که هنرهای سنتی با آن مواجه است. صنایع‌دستی در اقتصاد هر جامعه‌ای می‌تواند نقش تأثیرگذاری داشته باشد، زیرا این بخش به‌طور مستقیم و غیرمستقیم می‌تواند برای هزاران نفر اشتغال ایجاد کند.

چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی یزد محلی است برای مراجعه‌کنندگان که بتوانند زنجیره خلق و تولید محصولات را از ابتدا تا زمان مصرف ببینند و در جریان دشواری‌های خلق یک هنر- صنعت قرار بگیرند. پای صحبت نعدادی از هنرمندان حاضر در این نمایشگاه می‌نشینیم و از هنرشان و راهکارهای رشد صنایع‌دستی می‌پرسیم.

در گذشته این سفره‌ها نمادی از برکت و اتحاد بوده است. این هنرمند در مورد علت نام‌گذاری این گلیم به اسم سفره کردی می‌گوید: سفره کردی با بافت بیچ منحصر به عشایر خراسان شمالی در گذشته بخاطر نفوذناپذیری در برابر نم و رطوبت وسیله‌ای مناسب برای نگهداری نان در میان عشایر محسوب می‌شد، از این رو با عنوان سفره کردی معروف شده است. به گفته‌ی این هنرمند، این دستبافت به علت زیبایی و داشتن نقش‌های پرمایه و نگاره‌های پرمفهوم مورد توجه قرار گرفته و شکل ظاهر سفره کردی هم تشکیل شده است از یک حاشیه که به‌وسیله انگشترانه‌ها به میان گلیم متصل می‌شود.

وی با اشاره به این موضوع که نقوش به‌کار رفته در این نوع گلیم با الهام گرفتن از محیط پیرامون بافنده و طبیعت شکل می‌گیرد، ادامه می‌دهد: از جمله نقوش قابل توجه این سفره می‌توان به نقش طاووس در کنار درخت زندگی اشاره کرد.

تکتم کاووسی نمادهای به‌کار رفته در سفره کردی را بیانگر کرامت قومی و احترام به طبیعت می‌داند: «نگاره و نقوش سفره کردی در واقع نقش‌های کهنی هستند که در نوع خود بی‌نظیر هستند. نقش‌های بافته‌شده در این هنر بیشتر حیوان و انسان است و بیشتر نماد نوع زندگی و معیشتی و سیستم اجتماعی و فرهنگی کرده‌های این دیار است. او نماینده خانه صنایع دستی بجنورد هم است و در خصوص هنرهایی که از هنرمندان بجنوردی در غرفه خراسان شمالی به نمایش گذاشته شده، می‌گوید: در این نمایشگاه هنرهای دست هنرمندان جوان بجنوردی هم در معرض دید علاقه‌مندان قرار گرفته که شامل: چوب، معرق، چرم، زیورآلات سنتی و کارهای سنگی است. این هنرمند بجنوردی در مورد هنر جدید و ابتکاری خود که به این نمایشگاه آورده، می‌گوید: من با استفاده از پشم‌های باکیفیت همچون مریوس، نوارهایی را با نقوش مختلفی می‌بافم و بعد آن نوارهای بافته شده را بر روی نمذ پیاده‌سازی می‌کنم که البته تنها بافنده‌های این کار، من و یک دوست دیگر در قوچان است. تکتم کاووسی در مورد چالش‌های کار خود نیز به مشکل تأمین و تهیه مواد اولیه اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: تهیه پشم باکیفیت بسیار سخت و گران است؛ علاوه بر آن به علت ناشناخته بودن این نوع نمذ، مشکل فروش هم داریم که با شرکت در نمایشگاه‌هایی از این نوع می‌توانیم محصول خود را بشناسانیم.

استان بوشهر،شهرستان بوشهر

آوای دستان زنان جنوب

می‌توانید به این فکر کنید که اگر صنایع‌دستی حصیری بخريد با يك تير دو نشان زده‌ايد، به‌طور حتم حس خوبی خواهيد داشت و انرژی‌های مثبت به سوی تان سرازير خواهدشد وقتی بدانيد با این کار قدمی برای حفظ و توسعه صنایع‌دستی کهن برداشته‌ايد و همچنین به آن دختر روستایی خرماچین که اکنون به حصیربافی مشغول است، کمک کرده‌ايد.

فوزیه مقتدر فرد، هنرمند حصیرباف بوشهری که مدیر یک شرکت تعاونی است که در زمینه‌ی تولید صنایع دستی فعالیت دارد، در مورد جایگاه این هنر در استان بوشهری می‌گوید: با توجه به در دسترس بودن مواد بومی باکیفیت در زمینه حصیر، ظرفیت بزرگی برای اشتغال و تولید محصولات با سطح کیفی بالا وجود دارد و نیاز بازار، خواهان این محصولات است. این کارآفرین بوشهری با اشاره به اینکه حصیربافی رشته بومی استان هست، ادامه می‌دهد: بازار حصیر بوشهر حالا اوج گرفته است. درحالی‌که حصیر بافی در بوشهر تا میانه دهه ۹۰ می‌رفت تا به فراموشی سپرده شود و تنها تولیداتی محدود مانند جانانی و زنبیل بافته می‌شد اما امروز به حرفه‌ای اشتغالزا تبدیل شده است.

فوزیه مقتدری‌فرد که ۲۵۰ بافنده در تعاونی خود دارد، معتقد است که حصیر و کپوی بوشهر بازار بسیار خوبی دارد و خیلی از زنان حصیرباف که سرپرست خانوار هستند این روزها زندگی راحت‌تری دارند. جوان‌ترها انگیزه پیدا کرده‌اند تا این هنر را جدی‌تر از مادران‌شان بیاموزند و کسب وکارشان روز به‌روز رونق بیشتری می‌گیرد.

این کارآفرین بوشهری با تأکید بر این موضوع که در جنوب کشور بیشتر از شهرهای دیگر حصیربافی انجام می‌دهند؛ چراکه نخل های زیادی دارد، ادامه می‌دهد: این هنر دستی طرفداران زیادی بین مردم دارد و از آن در تزیین خانه‌های خود زیاد استفاده می‌کنند. البته این حصیرها کاربردهای دیگری هم دارد مثل سبد خرید، سطل زباله و زیر قابلمه.

به گفته‌ی فوزیه مقتدری‌فرد در جنوب برای حصیربافی و همیچنین برای بافت سبد حصیری رنگی از مواد اولیه لیافت نخل استفاده می‌شود و تفاوت آن با حصیربافی در شهرهای دیگر به نوع بافت برمی‌گردد.

این هنرمند بوشهری از چالش‌های کار خود می‌گوید: یکی از مشکلات ما وجود دلالاتی است که مواداولیه را از استان خارج می‌کنند و هنرمندانی را که ما از صفر به صد رسانده‌ایم از ما می‌گیرند.

سیستان وبلوچستان،شهرستان بمپور

سوزن‌دوزی اشرافی بازار خوبی دارد

در بلوچستان به ندرت زن و دختری را پیدا می‌کنید که با الفبای سوزن‌دوزی آشنایی نداشته باشد. تمام آن چیزی که یک زن بلوچ برای نمایش هنر دست و خلاقیت ذهنش بدان نیاز دارند قدری نخ، تکه‌ای پارچه و دو ابزار سوزن و قلاب است. ابزارهایی که نسل به نسل و دست به دست می‌چرند؛ از مادرها به دخترها می‌رسد و در دستان هر هنرمند، تصویری ملموس از رویاهای او را به نمایش می‌گذارد.

ناز بانو کلکلی از استان سیستان و بلوچستان و روستای قاسم‌آباد بمپور همت کرده و شرکت تعاونی صنعتگران سوزن‌دوزی بلوچ را راه انداخته و به تعداد زیادی از زنان و دختران، سوزن‌دوزی اشرافی یاد داده تا روی پای خودشان بایستند و فقر و نداری، زندگی‌شان را تباه نکنند. این کارآفرین که نشان ملی هم دارد، در خصوص سوزن‌دوزی و طرح‌های آن می‌گوید: یک دوزنده حرفه‌ای اصلا هیچ نقشه‌ای را از قبل روی پارچه نمی‌اندازد و به‌صورت ذهنی جای طرح‌ها را مشخص کرده و بعد همان‌ها را بدون يك ذره تغییر در قسمت‌های دیگر هم تکرار می‌کند، اما دوزنده‌کارهای بسیار حرفه‌ای این کار را به صورت «چیپه» انجام می‌دهد.

این دوزنده بین‌المللی سوزن‌دوزی «چیپه» را اینطور تعریف می‌کند: در چیپه، دوزنده هیچ‌وقت روی پارچه کار نمی‌کند بلکه در تمام طول کار پشت پارچه مقابلش است و همان طرح ذهنی

صنایع دستی

را از سمت پشت می‌دوزد. فقط هر ازگاهی پارچه را برمی‌گرداند و فرم تمام‌شده را نگاه می‌کند تا همه چیز درست پیش رفته باشد.

به گفته‌ی نازبانو کلکلی این کار به‌شدت سخت است و ذهن پیچیده ولی منسجم و آرام می‌خواهد، چون يك بافت غلط می‌تواند تمام شکل‌های هندسی را به هم بزند.

انطور که این کارآفرین برتر کشوری می‌گوید: نوع سوزن‌دوزی منطقه بمپور، درباری پوش و فاخر بوده که خیلی از افراد توان خرید آن را ندارند ولی دوزنده‌ها در کنار آن، محصولات با قیمت کمتر نیز تولید می‌کنند.

استان مازندران

هنر زندگی با جنگل

خراطلی یا به زبان مازنی چوتراشی(تراشیدن چوب درخت) به معنای تراشکاری و شکل دادن چوب و برای رفع نیاز روزمره و از هنرهای اصلی مردم مازندران است. قدمت این هنر که با گوشت و خون مردم مازندران عجین شده و از گذشته تاکنون زینت بخش خانه‌های این دیار بوده، به اعتقاد برخی از کارشناسان به بیش از هشت هزار سال پیش بازمی‌گردد و برخی نیز از قدمت ۱۱ هزار ساله‌ی این هنر می‌گویند.

محمد شعبانی از شهرستان ساری و استان مازندران با دست‌سازه‌ها، ظروف و لوازم آشپزخانه‌ی چوبی در چهاردهمین نمایشگاه صنایع دستی یزد شرکت دارد. محمدرضا شعبانی معتقد است که هنر خراطی بر خلاف دیگر هنرهای دست، چه از لحاظ شکل و ظاهر و چه از لحاظ ماهیت ارتباط تنگاتنگی با طبیعت اطراف خود دارد و از آنجایی که استان مازندران نیز به‌واسطه جنگل‌های انبوه دارای منابع غنی چوب است، بهتر می‌توان ارتباط خراطی با طبیعت مازندران را درک کرد. این هنرمند، خراطی را هنری می‌داند که به تجسم ذهنی بالا نیاز دارد و بر این باور است که خراط باید با استفاده از دستگاه و بدون الگو بر روی چوب، اشکال مورد نظر خود را با ظرافت خاص تولید کند. او خراطی را اینطور تعریف می‌کند: خراطی کردن یعنی چوب روی دستگاهی که در حال چرخش است، فرم می‌گیرد و تراشیده می‌شود. او بر این باور است که طراحی چوب یا همان خراطی از جمله شغل‌های پردرآمدی است که با وجود امکانات اولیه در دسترس آن در شمال کشور، می‌تواند منبع شغلی مناسبی برای افراد جویای کار باشد.

شعبانی در مورد چوب‌های مورد استفاده در ظروف هم می‌گوید: چوب‌های به کاررفته شده، عموماً چوب‌های درخت‌های بومی مازندران است از جمله گردو، راش، افرا، ملج، ون، آزاد، شمشاد، چوب توت سفید و دیگر درختان بومی آن منطقه. او مشخصه تفاوت ظروف را با دیگر سازه‌های چوبی سایر استان‌ها در نقوشی می‌داند که روی ظرف‌ها ایجاد می‌شود که این نقوش منطقه به منطقه تغییر می‌کند که البته به گفته‌ی شعبانی بومی بودن چوب هم از تمایزات دیگر این ظروف است. این هنرمند نمایشگاه را فرصتی برای معرفی فرهنگ منطقه خود می‌داند. او از چالش‌های کار خود می‌گوید: تأمین مواد اولیه گاهی به سختی انجام می‌شود چون عمده خرید چوب ما از درختانی است که بنا به دلایل زیست‌محیطی یا بر اثر فرسایش خاک از بین رفته‌اند، انجام می‌شود و متأسفانه محیط‌زیست به راحتی اجازه برداشت از چوب‌ها را نمی‌دهد و چوب‌ها به‌طور مستقیم و بی‌واسطه به دست هنرمند نمی‌رسد.

استان همدان، شهرستان ملایر

ملایر، پرچمدار فروربافی در کشور

هنر ۵۰ ساله مرواربافی از صنایع‌دستی استان همدان و شهرستان ملایر است. مرواربافی یا همان سیدبافی از درخت مروا بافته می‌شود؛ نامش مروار و معنیش سرخ بید است. مروار در اصل به ترکه‌هایی گفته می‌شود که پس از طی فرآیند نرم شدن، توسط مروارباфан، بافت خاصی روی آن صورت می‌گیرد و به یک محصول مصرفی دست انسان تبدیل می‌شود.

آنطوری که علی مزیدی هنرمند اهل ملایر می‌گوید: مرواربافی از سالیان متمادی همچنان پرونق و با اقتصاد و معیشت مردم این دیار گره خورده است.

علی مزیدی ملایر را پرچمدار این صنعت در کشور می‌خواند و دلیل آن را نیز رویش گیاه مروار در این منطقه می‌داند. به گفته‌ی این هنرمند ملایری؛ مروار نوعی چوب ترکه‌ای است که علاوه بر ملایر در مناطق دیگر کشور نیز کشت می‌شود، اما مرغوبیت مروار ملایر از سال‌ها پیش زیانزد بوده و حالا هم توانسته به ثبت ملی برسد. او در خصوص استفاده این چوب در بافت سبد توضیح می‌دهد که مرواربافان پس از تهیه ترکه آن را انبار کرده و به‌تدریج پس از گرفتن زوائد آن، ترکه‌ها را از طول به ۳ یا ۴ قسمت تقسیم کرده و آنها را در پاتیل‌های مخصوصی با آب می‌جوشانند و لایه‌رویی آن را می‌گیرند و پس از خشک شدن برای بافتن از آنها استفاده می‌کنند.

علی مزیدی به تنوع بالای محصولات مروا بافی اشاره می‌کند و می‌گوید: بیش از ۵۰ نوع محصول از مروار تهیه می‌شود که انواع سیدهای گل، سیدهای تزئینی، سیدهای میوه و آجیل، میز تلویزیون، جالباسی، سبد نان، میز و صندلی و جاکششی بخشی از محصولات ساخته شده مروار در ملایر است و تنوع و تعدد تولیدات مروار ارزش افزوده بالایی دارد. این هنرمند معتقد است که به‌دلیل قابلیت‌های متعدد همچون مواداولیه ارزان، در دسترس بودن نیروی کار پیشکسوت و جوان، پیشینه طولانی، بازار فروش مناسب و ارزش افزوده بالا، پس از هنر- صنعت مبلمان منبت، بیشترین اشتغال را در شهرستان ملایر و در حوزه صنایع‌دستی به‌خود اختصاص داده است.

استان مرکزی، شهرستان تفرش

هنری با طرح و نقوش اصیل

قلم‌زنی یکی از صنایع‌دستی قدیمی ایران است که در گروه فلزکاری قرار می‌گیرد. قلم‌زنی در واقع هنر تزیین و کندن نقش و نگار مختلف روی اشیای فلزی به خصوص مس، طلا، نقره و برنج به کمک قلم و ضربه چکش است. به گفته‌ی میلاد معصومی، هنرمند تفرشی اگرچه مسگری در تفرش قدمت ۱۰۰ ساله دارد اما امروز با همت جوانان این شهر هنر قلم‌زنی در این شهرستان احیا شده است؛ هنری که با وجود تغییرات، همچنان اصالت نقش خود را حفظ کرده است. میلاد معصومی یکی از فعالان عرصه هنر قلم‌زنی بر روی مس در شهر تفرش است که ۱۵ سالی می‌شود چکش بر روی مس می‌زند. این هنرمند تفرشی از هنر خود اینطور تعریف می‌کند: ساخت تندیس دکنتر حسابی برای سازمان انرژی اتمی ایران، تولید سوگندنامه بقراط برای بیمارستان عرفان نیایش تهران و قلم‌زنی عکس حکیم نظامی برای سازمان یونسکو در ایران از جمله کارهایی بود که در این مدت تولید کردم.

به گفته میلاد معصومی، هنر قلمزنی روی مس در تفرش خیلی قدیمی نیست و چند سالی است که در مرکز فنی و حرفه‌ای به علاقه‌مندان آموزش داده می‌شود. این هنرمند تفرشی روند کار خود را اینطور توضیح می‌دهد: کار قلم‌زنی بر روی مس ۴ مرحله دارد. مرحله اول نیم‌بر کردن طرح است که با چسباندن نقش ترسیم شده، کاغذ با قلم نیم‌بر و ضربه زدن ایجاد می‌شود. پس از آن مرحله برجسته‌سازی طرح انجام و سپس زیباسازی که شامل دوده‌کاری، قلم‌گیری، گود کردن و غیره صورت گرفته و در نهایت مرحله تمیزکاری انجام می‌شود. وی در خصوص طرح‌های قلمزنی می‌گوید: اکثر طرح‌های قلم‌زنی مختص به نقش‌های سیاه‌قلم دوره‌های صفویه و هخامنشی بوده که با فرهنگ آن دوران هماهنگ است اما این طرح‌ها هنوز هم با همان اصالت اولیه حفظ شده و انجام می‌شود. به گفته‌ی این هنرمند تفرشی، امروزه علاوه بر نقوش کهن و طرح‌های سنتی، هنرمندان با خلاقیت‌های خود نظرات شخصی و جدید را وارد طرح‌ها می‌کنند.

معصومی از عدم استقبال جوانان به این هنر گلایه‌مند است؛ جوان‌های امروزی کمتر از کارهای هنری و فراگیری حرفه‌هایی مانند قلمزنی استقبال می‌کنند، درحالی‌که روی آوردن به هنر علاوه بر آرامش می‌تواند درآمدزایی خوبی هم داشته باشد. این هنرمند تفرشی در ادامه با اشاره به این موضوع که استان‌های یزد، اصفهان و تهران بیشترین استقبال‌کننده را از هنر قلم‌زنی روی مس به خود اختصاص داده‌اند، ادامه می‌دهد: کشورهایی مثل کانادا، آلمان و بلژیک کارهای تولیدی ما را به صورت عمده خریداری کردند و در برخی از کشورهای خلیج فارس نیز استقبال‌کننده داشته‌ایم و امیدواریم به شکلی پیش برود که بتوانیم به این کشورها صادرات داشته باشیم.

Pouri Feltmaking	نمدمالی پوری	Dorsin Gallery	گالری دورسین	صنایع دستی حصیربافی	Liam Leather	چرم لیام
Bazen Gallery	گالری بازن	Delikhoon Jewellery	قلم زنی دلی خون	Hasirkapou Handicrafts	Titak Handmade Ceramics	سرامیک دست ساز تی تاک
Taftnahiddhgani	سرای ابریشم تفت	Churo Gallery	گالری چارو	Anoosha Leather	Qalamu Gallery	گالری قلمو
Khakorang Gallery	گالری رویای خاک	Nazanin Weaving	کاربافی نازنین	Woodmood Wood Gallery	Haniye Art Academy	هنر کده هانیه
Afra Gallery	گالری افرا	Supplies Handcrafted Wooden	دست سازه های چوبی ساپلی	Abbaspour Leather	Sofal Farsh	سفال فرش
Said Shoes	کفش سعید	3noghte Art Group	گروه هنری سه نقطه	Mashghonar Handicrafts	Irاندokht Handloom	دستبافت داری ایراندخت
Granbaha Gallery	شاهدخت گرانبها	صنایع دستی پری دوز سیستان	صنایع دستی پری دوز سیستان	Apameh Gallery	Dokhtaril Handicrafts	صنایع دستی دختر ایل
Hojat Wood	حجت چوب	Sistan Peri Doz Handicrafts	گالری سنا	Fargol artwork	Etrina Art Group	گروه هنری اترینا
Golabatoonsetare Handicrafts	صنایع دستی گلابتون ستاره	Sana Gallery	گالری طین	Saad handmade Handicrafts	Maryam Baft Weaving	کاربافی مریم بافت
Vahomaneh Handicrafts	صنایع دستی وهومنه	Nakhshin Mehr Gallery	گالری نخشین مهر	Golestan Leather	Ghaf Wood	قاف چوب
Maaya Gallery	گالری مایا	Ital Leather	ایتال چرم	Rozasceram	Handmade Wooden Dishes	ظروف چوبی دست ساز
Bukda Gallery	گالری سنگ مرمر بوکدا	Arka Leather	ارکا چرم	Amphora Art Gallery	Diba Baft Attab	دیبا بافت آفتاب
Fariba Gallery	گالری فریبا	Nabavi Wooden Art Gallery	هنر کده چوبی نبوی	Ronak Ghochani Gallery	Artist Shakiba Wood	معرق کاشی ارزو شکیبیا
Moradipour weaving	کاربافی مرادی پور	orchini Leather	ارچینی چرم	Ehsas Gallery	Sandos Handicrafts	صنایع دستی سندس
Mahdiy meybod Handicrafts	صنایع دستی مهدی میبد	Asarmandegar Handicrafts	صنایع دستی اثر ماندگار	Padir	Robin Gallery and School	آموزشگاه و گالری رابین
Charmaf Gallery	گالری چرماف	Arameh Gallery	گالری ارمه	Sadaf Handicrafts	Alavi Handicrafts	صنایع دستی علوی
Mahan Handicrafts	صنایع دستی ماهان	Mesesarcheshme	مس سر چشمه	Jimish Leather	Hashemi Toreutics	قلمزنی هاشمی
Sultannejad Rug Shop	گلیم سرای سلطان نژاد	Ahoora Gallery	گالری اهورا	Ghoghnoos Kavir Rug	Milad Toreutics	قلم زنی میلاد
Donyayehonarabafgh	دنیای هنر بافق	Nikoo Gallery	قلم زنی نیکو	Khaatamnegar	barman Moqtadar Asia	بارمان مقتدر آسیا
Selseleh Gallery	گالری سلسله	Zhopet Gallery	گالری ژوپت	Arslan Mat Weaving	Mond Art	هنر موند
Shamdannafis	شمعدان نفیس	Chobkadeh Jazireazad	چوبکده جزیره آزاد	Kermanshah Local Dress	Hoorvash Gallery	گالری هوروش
Reza Vakili Handicrafts	صنایع دستی رضا کیلی	Atrisaceram Enamels	میناکاری اتریسا	Farafar Pottery and Ceramics	نازک کاری شهاب کردستانی	نازک کاری شهاب کردستانی
Hamedan Leather	چرم پرشین همدان	Moaraghe Leather	صنایع دستی معرق چرم	Yazd Haf	Kurdestani Handicrafts	صنایع دستی چوکتل
Mehrnesa /dastdoos Gallery	رو دوزی الحاقی تهران	Hiva Handmade Jewelry	زیورات دست ساز هیوا	Nazbanoo Needlework	Kalash Sane Manufacturing	تولیدی کلاش سانه
Mahkavir	ماه کویر	Ruff Gallery	گالری راف	Mina Pottery	Mehrabano Art School	هنر کده مهربانو
Leo Leather	لئوچرم	Mandegar Product of Gilan	تولیدی ماندگار گیلان	Diamond Handicrafts	Yazd Traditional Dish	چینی سنتی یزد
Kalampor Gallery	گالری کلم پور	Taban Home Needlework	سوزن دوزی خانه تابان	Gian Gallery	Afrazin School	آموزشگاه افرا زین
Minakarishaparak	میناکاری شاپرک	Naghsh Zarin Sistan	اوشیدانقش زرین سیستان	Gohare Dastan Gallery	Dastbaft Bibzahra	بی بی بافت
Sepideh honar	سپیده هنر	Arah Leather	چرم آراه	Lajevard Gallery	Taisizkilim Carpet	صنایع دستی تائیسیز
Maryam Gallery	گالری مریم	Sohail Gallery	گالری سهیل	Niour Art House	Taamsamane	تام سامانه
Hamon Handicrafts	صنایع دستی هامون (زندان)	Firuzeh Neyshabour	فیروزه نیشابور	Desar Gallery	Baloot Wood	هنرهای چوبی بلوط
Aban Leather	ابان چرم	Kian Gallery	گالری کیان	Chal nosrati Handwoven Textiles	Gemparsian	آموزشگاه گوهر تراشان
Mahor ceramic	ماهور سرامیک	Rozcharm	رز چرم	Gozaroon Calligraphy	Arghavan Wood	خراطی ارغوان
Ahdiye Wood and pottery	چوب و سفال عهدیه	Mandegar Leather	چرم ماندگار	Asam Ceramic and Sofalkade Gallery	Hasirkadeh Khoshpasand	کیمیا پک
Felfelani Gallery	گالری فلفلانی	Rahimi Gallery	قلم زنی رحیمی	Afra Handicrafts	Kimiyapack	صنایع دستی بامبو
Wooden City	شهر چوبی	Meybod Wood and furniture	چوب و مبلمان میبد	پارچه های دستبافت کاشان محتشمی	Bamboo Handicrafts	صنایع دستی فام
Mantoonik	مانتو نیک	Narin Arosak	نارین عروسک	Kashan Mohtashami Handwoven Fabrics	Faam Handicrafts	قلم زنی مس و روشوی
Mandegar Wood	چوب ماندگار	Naturaldyeing abedinya	رنگرزی گیاهی	Dastnaghsh	Varshoei Gallery	گالری لاویا
Zarabafan Carpet	تولیدی زربافان	Tina Gallery	گالری تینا	Qom Sushian Craft	Lavia Gallery	آموزشگاه مهدیار
Batik Printing	چاپ باتیک	Mese Bolboli	مس بلبلی	Nakhl Wooden Handicrafts	Mahdiar School	کارگاه هنری وریس
Hirkani Wooden Handicrafts	صنایع چوب هیرکانی	Roz Leather	چرم رز	Dulcimer House	Veriss art Gallery	دارایی بافی تار رنگ ملک
Mohar Institute	موسسه توانمندسازی محر	Toranj Leather	چرم ترنج	Heydari Handicrafts	Malek darbafi	میراث یزد
Mahnoor Gallery	گالری مهنور	Yazd Ziver	یزد زیور	Zarintoranj Kavir Rafsanjan	Historic City of Yazd	میم سرام
صنایع دستی ترنج استان گلستان	صنایع دستی ترنج استان گلستان	Osareh Gallery	گالری اساره	Khoshbaft	Mim Ceram	سازه های چوبی احیایی
Torang Handicrafts/ Golestan City	کیف الو	Nazanin Handicrafts	صنایع دستی نازنین	Ipek Gallery	Ehyaiei Wooden Handicrafts	صنایع دستی گلسا
Elva Bag	مروارید بافی	Hesht Studio	استدیو هشت	Caribou Leather	Golsa Handicrafts	ساتراپی
Pearl Weaving	ابتکار	Ranginart Gallery	گالری رنگین ارت	Ali Sheykhloo Gallery	Satrap	خانه سفال یزد
Ebtekar	چاقو زنجان	Ney Gallery	گالری نی	Oxin Leather	Tahmineh Pottery	سفال تهمینه
Zanjan Knife	سرامیک سمنان	Mado Gallery	مادو گالری	Miomim Gallery	Abad Gallery	گالری اباد
Semnan Ceramics	سرامیک مهدی پازوکی	KhatamKari Yazd	خاتم کاری یزد	Nazanin Gallery	دست سازه های سرامیکی کارو	Caro Handmade ceramic Handicrafts
Mehdi Pazuki Ceramics	پرده سنتی	Toska Gallery	توسکا گالری	Ashkezari Art House	Aghigh Gallery	خانه عقیق
Traditional Curtain	خراطی توسکا یزد	Isfahanshamaei	فیروزه کوبی شمائی	Doran Leather	Yazd khatere Gallery	سفال خاطره
Yazd Toska Wood	سپیدپوشان البرز	Persian Stone and Gem	سنگ و نگین پارسیان	Nadereh Cashew	Jikog Meybod Weaving	کاربافی جیکوک میبد
Sefidposhan Alborz	گالری سنگ نور	صنایع دستی کپوبافی کاید	صنایع دستی کپوبافی کاید	Pariya Accessory	Sange Mehriz	استاد حسین سنگ تراش
Noorgem Stones Gallery	صنایع دستی الما	Kapubafi Kaid Handicrafts	خوش بافت			
Alma Handicrafts	ارا محبوب	Khoshbaft	گالری مهرگان اردبیل			
Aramahboob	میناکاری حانی	Mehrgan Gallery/ Ardabil	پیکر تراشی خاتون			
Hani Enamels	زیروانگار	Khaton	منسوجات سنتی جومه			
Zirvanegar		Jumeh Traditional Textiles				

نمایشگاه

1 توانمندی های ورزشی استان یزد

5 دوچرخه و موتورسیکلت

۱۳ الی ۱۶ تیر ماه ۱۴۰۲ ساعت بازدید: ۱۷ الی ۲۲

شهرک نمایشگاه های بین المللی استان یزد

با ما در ارتباط باشید

YAZDFAIR.COM

YAZD.FAIR

YAZD.FAIR

۰۳۵-۳۳۶۹۰۰۰۰

ما را در اینستاگرام دنبال کنید

SANATYAZD.IR
دو هفته نامه اجتماعی اقتصادی

صنعت

چهارشنبه ۷ تیر ۱۴۰۲ | ۲۸ زون ۲۰۲۳ | ۹ ذی الحجه ۱۴۴۴ | سال هشتم | شماره ۱۶۳

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: سهیل شریعتمداری | سردبیر: مهسا رشتی پور | دبیر بخش صنعت: احسان افشاری پور | دبیر تحریریه: مینا وکیل نژاد | تحریریه: شادی شفیعی | بازرگانی: سیما میدانی | عکس: بهارک روشن بخش | صفحه آرایی: مجتبی دهقانی | تهیه شده در روابط عمومی نمایشگاه بین المللی استان یزد | نشانی: یزد، صفائیه، خیابان شهید تیمسار فلاحی، کوچه لادن، ساختمان پنجم | تلفن: ۰۳۵۳۸۲۴۸۲۹۲

